

Egyházi Képvisező Tanács

június 28-án tartotta II. évnegyedi rendes ülését, tárgysorozatán szerepelt: a február 21 — június 26. között elnökiileg elintézett fontosabb ügyekről szóló jelentés, a december 9—10. napjain tartott Főtanács jegyzőkönyve, a Missziói, Valláserkölcsi Nevelési, Gazdasági Bizottság üléseinek jegyzőkönyvei, az egyházi egyesületek szervezéséről szóló jelentés, a Teológiai Intézet I. évfolyamára felvehető unitárius hallgatók létszámának megállapítása, Szász Ferenc brassói lelkész lektori alkalmazása a Teológiai Intézetben, a Szervezeti Szabályzatban megállapított 8 egyházkör visszaállításáról szóló javaslat, a belső pénzügyi ellenőr jelentése és az egyházközségek őszi hálaadási perselypénzének a teológiai bentlakás céljára való adományozása tárgyában kiadandó felhívás.

Lelkészi értekezletek

A II. évnegyedi lelkeszi értekezleteket május 8—17. között tartották. Az értekezleteken dr. Szabó Árpád: A családi eszmény alakulása korunkban c. és dr. Erdő János: Paul Tillich élete és teológiája c. előadások kerültek megtárgyalásra.

Az értekezletek alkalmával tartott istentiszteleten szószéki szolgálatot végeztek: Pálfi Árpád verespataki, Szén Sándor jobbágyfalvi, Jakab Dénes szentábrahámi és Kiss Jenő fogarasi lelkész. Az egyházi központ részéről az értekezleteken dr. Erdő János főjegyző, dr. Szabó Árpád és Rezi Elek teológiai tanárok vettek részt.

Lelkésznevelés

A teológiai hallgatók húsvétkor és pünkösdkor legatusi szolgálatot végeztek a különböző egyházközségekben.

A Teológiai Intézetben a II. félévi vizsgák május 21—június 21. között voltak. Hallgatóink évvizsgáló istentisztelete június 24-én volt, a szószéki szolgálatot dr. Erdő János főjegyző végezte. A közös intézeti évvizsgáló ünnepélyt június 24-én tartották.

Egyháztörténeti szeminárium keretében a IV—V. éves hallgatók dr. Erdő János és Rezi Elek vezetésével felkeresték Besztercét, ahol Dávid Ferenc 1551-ben mint tanító működött, és Petrest, ahol 1552-ben mint lelkész szolgált.

Személyi változások

Göncz Mihály alsófelsőszentmihályi lelkész 39 évi szolgálat után, április 30-án nyugalomba vonult. 1928-ban született Segesváron. A középiskolát Székelykeresztúron végezte, teológiai tanulmányait 1951-ben fejezte be a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Tagozatán. 1951-től egy évet Vadadon, 1953-tól 1960-ig Sepsiszentkirályon, 1960—1962 között Nyárádgálfalván és 1962-től Alsófelsőszentmihályon szolgált. Eredményes szolgálataért lelkész afiának egyházunk köszönetet mondott.

■ *Az angol unitárius egyház évi közgyűlését* április 6—9. között Readingban tartotta meg. Dr. Roy Smith főtitkár évi jelentése az egyház fokozatos megújulásáról és erősödéséről számolt be. A hagyományos „Essex” előadást dr. Martin Palmer tartotta: „Hoping for a Future” címen.

A közgyűlés megválasztotta az egyház új elnökét 1990—1991-re Eila Forrester világi egynáztag személyében. A közgyűlés megnyitó ülésén egyházunk nevében dr. Kovács Lajos püspök üdvözölte az angol unitárius egyházat, köszönetet mondva az egyházunknak küldött kétezer Bibliáért. Dr. Erdő János a lelkészképzés helyzetét ismertette a közgyűlésen.

■ *A brassói egyházközösségben megalakult* április 19-én az Unitárius Nőszövetség és 20-án az Ifjúsági Egylet.

■ *Dr. Kovács Lajos püspök május 1—2. napjain részt vett* az Unitárius Világszövetség — IARF — főtitkár jelölő bizottságának Bostonban tartott ülésén. A főtitkári állás Diether Gehrmann nyugdíjbavonulása következtében üresedett meg. Püspök afia ez alkalommal szószéki szolgálatot végzett április 29-én a Concord-i gyülekezetben. Május 7—10. napjain Frankfurtban, Kölnben és Dürrenben, 11—12-én pedig Budapesten tett látogatást.

■ *George K. Beach Arlington-i unitárius lelkész* május 10—13. között meglátogatta egyházunkat. Május 13-án a kolozsvári Irisztelepi gyülekezetben végzett szószéki szolgálatot.

■ *Kriza János emlékünnepegy Nagyajtán.* Kriza János nevét vette fel június 17-én a nagyajtai általános iskola és a művelődési otthon. Az ünnepélyre meghívták dr. Kovács Lajos püspök afiát és családját. Vasárnap d.e. a fogadás alkalmával Vajda Gyula ny. tanító és Bihari József nagyajtai gondnok köszöntötték Püspök afiát. A fogadást követően az ünnepség istentisztelettel folytatódott. Imát Szabó Zoltán egyházi titkár, prédikációt dr. Kovács Lajos püspök mondott; az énekvezérlő szolgálatot Kozma Albert bölöni lelkész végezte.

Az ünnepélyen Faragó József a Magyar Tudományos Akadémia tagja tartott előadást Kriza Jánosról; Péterfi Sándorné énekszámát Barabás Rozália, Fekete Katalin, Oláh Szabolcs és Dombi Iloná Kriza-verseket és az általa gyűjtött népballadákban adták elő. A templomi ünnepély a Kriza-émlékbizottság megalakulásával zárult, melynek díszelnöke: dr. Kovács Lajos, elnöke: Barabás Mihály tanár, alelnökei: Gál Jenő es-

peres-lelkész és Péter Sándor szerkesztő, pénztárnoka: Oláh Csaba és Gazdag Géza. Az emlékbizottság célul tűzte ki Kriza János munkásságának megőrzését, Kriza emlékszoba és Kriza-szobor felállítását Nagyajtán.

Délután a jelenlevők megtekintették a művelődési otthonban berendezett Kriza emléksobrát. Ezt követően ünnepélyre került sor, melynek keretében felolvasták Szabó Gyula író levelét; a nagyajtai, vargyasi, úrmösi és középjaitai iskolák tanulói a „Vadrózsák”-ból összeállított népdalokkal és táncokkal szerepeltek.

■ *A gyulafehérvári római katolikus egyházmegye új püspökét, Bálint Lajost és segédpüspökét dr. Jakubinyi Györgyöt április 29-én avatták fel a csiksomlyói templomban. A beiktató ünnepélyen egyházunkat dr. Erdő János főjegyző és Jenei Dezső főgondnok képviselték.*

■ *A Királyhágó-melléki Református Egyházkerületi közgyűlés május 8-án Nagyváradon elfogadta és határozati rangra emelte az egyházközségekben március 11-én tartott választások eredményét, amely szerint Dr. Tökés László volt temesvári lelkész az egyházkerület püspökévé választotta. Beiktatása május 8-án volt; az ünnepélyen egyházunk képviselőjében dr. Erdő János főjegyző és Jenei Dezső főgondnok vettek részt.*

■ *Dr. Christoph Klein teológiai tanár és püspökhelyettes május 13-án választották meg az ágostai hitvallású német evangélikus egyház püspökének. Június 24-én iktatták be hivatalába Nagyszébenben: egyházunk képviselőjében dr. Kovács Lajos püspök és Jenei Dezső főgondnok vettek részt az ünnepélyen.*

■ *Az Erdélyi Református Egyházkerület közgyűlése május 15-én megválasztotta püspöknek dr. Csiba Kálmán marosvásárhelyi lelképásztort és marosi esperest. Beiktatása június 29-én történt Kolozsvárt; egyházunk képviselőjében dr. Kovács Lajos püspök és Jenei Dezső főgondnok jelentek meg az ünnepélyen.*

■ *A magyarországi Református Teológiai Doktorok Kollégiuma Néprajzi szakosztálya március 19—22. között tartotta szokásos tanulmányi konferenciáját Bereklúrdön. A konferencia témája a protestáns, ún. sátoros ünnepekhez kapcsolódó szokások, továbbá az esketés, temetés alkalmával ma is élő és gyakorolt hagyományok ismertetése volt.*

Az előadások között szerepelt Török Elek nyáradgálfalvi lelkész előadása: „Passióéneklés a nyáradgálfalvi unitárius gyülekezetben” címen. Az előadó foglalkozott az unitárius passióéneklés történetével a reformáció korától kezdve. Rámutatott arra, hogy az unitáriusok kezdettől fogva ragaszkodtak a nagypénteki passió énekléshez. Az unitárius egyházban ez a hagyomány folyamatosan élt. Míg a református egyházban a 18. század második felében szigorú tiltások következtében csak néhány gyülekezetben maradt fenn Jézus szenvedéstörténetének Nagypénteken való elnéklése. Magyarországon jelenleg egyetlen gyülekezetben sem gyakorolják ezt a régi hagyományt, legfeljebb csak néhány gyülekezetben úgy, hogy a nagypénteki istentiszteleten a lelkész a Szentírásból fel-

olvassa a szenvedéstörténetet. Romániában a bánffyhunyadi református gyülekezetben maradt fenn egyedül a passió éneklése nagypénteken illetve húsvétkor.

Török Elek előadásának második felében részleteket énekelt a Péterfi Gyula zenetanár által összeállított passióból. Végül részleteket hallgattunk meg a marosvásárhelyi unitárius kórus által előadott passióból.

Török Elek előadása értékes adalékokkal gyarapította azt a gyűjtőmunkát, melyet az egyházi Néprajzi Szakosztály évek óta végez Molnár Ambrus esperes vezetésével a református és unitárius passió történetével kapcsolatban. (Molnár Ambrus)

■ Az 1989. évi „Templeton“ díjat dr. Charles Birch, Sydney egyetem biológiai professzora kapta a vallás fejlődése érdekében kifejtett tudományos és ökumenikus munkásságáért.

■ Az Európai Egyházak Konferenciája április 23—25. között tanácskozást tartott Genfben a kelet-európai változások hatásáról az egyházak életére.

■ Az amerikai unitárius univerzalista egyház — UUA — közgyűlését Milwaukee-ben tartotta június 21—26. között. William Schulz elnök jelentésében kiemelte az egyház lélekszámának növekedését és a valláserkölcsi nevelés fejlődését. Részletesen beszámolt januári erdélyi látogatásukról; örömdetes tényként emelte ki, hogy az amerikai unitárius egyházközségek testvérgyülekezetnek fogadták az erdélyi egyházközségeket. A közgyűlésen egyházunk képviselőjében dr. Szabó Árpád teológiai tanár és Kolcsár Csilla vettek részt.

Halottunk

Bálint Albertné Baczó Erzsébet, volt gyepesi lelkész özvegye, május 9-én, életének 89. évében Sepsiszentgyörgyön elhunyt. Temetése május 11-én volt; a lelkészi szolgálatot Török Áron sepsiszentgyörgyi és Kiss Jenő fogarasi lelkész végezte.

Emléke legyen áldott!

Erdélyi Fiatalok. Dokumentumok, viták (1930—1940). Kriterion Könyvkiadó Bukarest, 1986. 498 l. Közzéteszi dr. László Ferenc és Cseke Péter. A bevezető tanulmányt és a jegyzéket Cseke Péter írta.

A kiadvány az első a diktatura idején betiltott könyvek sorozatából. Ezért olvasható rajta az „Index. Tiltott könyvek szabadon“ felirat. A nagy értékű dokumentum-gyűjtemény 1986-ban hagyta el a nyomdát. A cenzúra megtiltotta árusítását. A forradalom után hamarosan árusítani kezdték az olvasók nagy örömeire, akik valósággal elkapkodták a könyvet.

A munka fő mondanivalója, hogy az 1929 nemzedéke önmagára támlálásával, szellemi útkeresésével és közeleti szerepvállalásával életmodellt szolgáltatott a mindenkori nemzedéknek. Megmutatta, hogyan kell az idők hívó szavára talpra állni és kiállni. Ennek a nemzedéknek volt a független, demokratikus fóruma az 1930. január 18-án megindult „Erdélyi Fiatalok“ c. kolozsvári fősoklás folyóirat, amelynek első ízben sikerült a romániai magyar értelmiségi fiatalság körében megteremtenie a világnézeti tájékozódás nyitott, toleráns szellemi műhelyét — Cseke Péter szerint —, azt a közeleti iskolát, amely zászlajára a nép iránti felelősség, a nemzetiségi elkötelezettség, a szellemi függetlenség, a demokratikus együttélés nagy eszméit írta.

A folyóirat alapításának gondolatát Jancsó Béla orvos vetette fel, „ő volt, aki a lapért a legtöbb áldozatot hozta, és azért a legnagyobb szolgálatot végezte“ — a szerkesztők megállapítása szerint.

Az „Erdélyi Fiatalok“ fennállásának rövid ideje alatt jelentős eredményeket ért el, melyek közül kiemelkedőnek tartjuk a következőket. Az értelmiségi ifjúságot léteerdekeinek megfelelő közeleti programhoz segítette; a romániai valósággra terelte a figyelmet; a korszerű társadalomtudományi módszerek tanulmányozását sürgetté, hasznosítva é téren a Dimitrie Gusti-féle szociológiai iskola módszerét és eredményeit, de felfigyelt a határon túl falumunkára is; meggyőződéssel vállotta, hogy az erdélyi magyarság életének legdöntőbb kérdése a falu, amelyért elsősorban az intelligencia felelős; a falukérdés tanulmányozására faluszemináriumot szervezett, amely célja elérésére a következő eszközöket használta fel: előadások tartása, vitagyűlések rendezése, pályázatok hirdetése, sajtótermékek kiadása, helyszíni falutanulmányozás és segítő célzatú falumunka.

A faluszeminárium keretében 1930—1933-ban 22 előadás hangzott el. Erdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy unitárius részről Balázs Ferenc, Kelemen Lajos, Gyallay P. Domokos és Kiss Elek tartottak előadást. A folyóirat irodalmi szemináriumot is szervezett. 1930—1936 között, Erdély-szerte 30 kultúrrendezvényre került sor.

Az „Erdélyi Fiatalok“ kezdettől fogva a romániai valóság megismerése mellett programul tűzte ki a román nép és az együttélő nemzetiségek kölcsönös közeledésének előmozdítását.